

FRANSA

ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü
2024

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	3
2. GENEL EKONOMİK DURUM	8
3. DIŞ TİCARET	10
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	14
5. TÜRKİYE ile TİCARET	17
EKLER:.....	19

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Fransa Cumhuriyeti (République Française)
Yönetim Şekli	Cumhuriyet (Yarı Başkanlık)
Devlet Başkanı	Emmanuel MACRON
Nüfus (2024)*	66,04 milyon
Dil	Fransızca
Yüzölçümü	543.945 km ² (Deniz aşırı bölgeler hariç), 63.283 km ² (Deniz aşırı Bölgeler dâhil)
Başkent	Paris
Başlıca Şehirleri	Lyon, Marsilya, Lille, Toulouse, Nice, Bordeaux, Nantes, Toulon
Para Birimi	Avro (€)

*Fransa ana karası ve deniz aşırı bölgeler toplam

Üyesi Olduğu Başlıca Uluslararası Kuruluşlar

Avrupa Birliği, BM ve bağlı kuruluşları, NATO, Avrupa Konseyi, OECD, AGİT, EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası), EMU (Avrupa Ekonomi ve Para Birliği), FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), G- 5, G- 7, G- 10, ICC (Milletlerarası Ticaret Odası), IMF, ISO (Uluslararası Standartlar Örgütü), NATO, OECD, Birleşmiş Milletler, WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WTO (Dünya Turizm Örgütü), Dünya Ticaret Örgütü.

Coğrafi Konum

Fransa 543.945 km² yüzölçümü ile gerek Batı Avrupa'da gerekse Avrupa Birliği içerisindeki en büyük alana sahip ülkedir. Sınırları 2.889 km uzunluğundadır Fransa altı ülke ile komşu olup, kuzeyde Belçika ve Lüksemburg, doğuda Almanya ve İsviçre, güney doğuda İtalya, güney batısında ise İspanya bulunmaktadır. Fransa'nın 3.427 km uzunluğundaki sahil şeridinin ise Akdeniz, Manş Denizi, Atlas Okyanusu ve Kuzey Denizinde kıyısı bulunmaktadır.

Ülkenin doğu ve güneyinde dağlık bölgeler bulunmakta olup, Alp dağlarında bulunan Mont Blanc tepesi 4.810 metre yüksekliğinde olup Batı Avrupa'nın en yüksek noktasıdır. Fransa'nın alçak bölgelerinden ise dört nehir geçmektedir: Bunlar, Kuzeyde Seine nehri, batıya doğru akan Loire ve Garonne ve Cenevre Gölünden çıkarak Akdeniz'e dökülen Rhone nehridir.

Fransa, coğrafi konumu itibariyle Avrupa Birliğinin merkezinde yer almaktadır. Birliğin diğer ülkelerinde bulunan önemli sanayi ve ticaret noktalarına ulaşım için ideal bir kavşak noktası durumundadır. Güneyden İtalya'nın sanayi merkezi olan Po ovasını, Kuzey Batıda İngiltere'deki sanayi merkezlerini, güneyden ise İspanya'nın Katalan bölgesinden güneydoğuda İtalya'nın ortasına kadar uzanan Akdeniz bölgesini birleştiren kavşakta yer almaktadır.

Ülke genelinde ılıman iklim hâkimdir. Bölgesel farklılıklar açısından üç iklim tipi ile karşılaşılır. Ülkenin batısında okyanus iklimi hüküm sürer. Okyanus iklimin en tipik bir şekli Fransa'nın batı ucunu meydana getiren Bretanya yarımadasında Biskay körfezi kıyılarında da hissedilir. Fransa'nın doğu

yarısında ise karasal iklim, güneydoğusunda Akdeniz iklimi hâkimdir. Burada dağların kıyıya paralel olması nedeniyle Akdeniz iklim ülkenin iç kesimlerinde fazla hissedilmemektedir.

Ülke akarsu ağı bakımından üç bölüme ayrılır: Ülkenin doğu ve kuzeydoğu kısmı Ren (Rhin) akarsu sistemine dâhildir. Ayrıca Fransa'dan doğarak birisi Almanya içinde bu ırmağa karışan öteki Belçika'dan geçerek Hollanda'da Ren ile beraber müşterek delta bölgesinde denize dökülen Moselle ve Meuse ırmakları bu bölgede yer almaktadır. Aynı delta bölgesinde Belçika'dan geçerek denize dökülen Escaut ırmağının kaynakları da Kuzey Fransa'dadır. Ülke akarsularının büyük kısmı ya doğrudan doğruya Atlas Okyanusuna veya onun kenar denizi olan Manş'a dökülür. Paris havzasında akarsuların tamamı değilse bile en büyük kısmı Seine sistemi içindedir. Orta Fransa'nın büyük kısmı ise Loire ırmağı sistemine dâhildir. Bu sistem başlıca kollarını Massif Central'ın kuzey ve kuzeybatısından alır. Fransa'nın güneybatısı yani Aquitaine havzası içinde suların hemen tamamı (güneybatıda Adour ırmağı hariç) Garonne ırmağı ile Atlas Okyanusuna boşalır. Bu sistemin suları Massif Central ile Pirene Dağlarından doğar. Fransa'nın doğu-güneydoğu kesimi ise Akdeniz havzasına tabidir. Burada başlıca akarsu Rhone nehridir.

Genel olarak meddücezrin genliği kuvvetli olduğu Atlas Okyanusuna dökülen ırmakların ağızlarında derin haliçler vardır. Bunların kara içinde bitim noktaları yakınında nehir ve deniz ulaşımını birbirine kavuşturan işlek limanlar yer alır. Çok defa halicin deniz ucuna yakın yerinde bir de ön liman bulunur.

Seine (Sen) ırmağı: Rouen – Le Havre, Loire ırmağı: Nantes – Saint Nazaire, Garonne ırmağının Gironde adı verilen halicinde Bordeaux limanları yer alır. Akdeniz'de gelgitlerin hafif olması nedeniyle ırmak ağızlarında haliçler yerine deltalar gelişmiştir. Bu bakımdan ülkenin Akdeniz'deki en büyük limanı Marsilya Limanı doğal bir yol olan Rhone ırmağı ağızına pek uzak olmayan konumu ile dikkati çekmektedir.

Siyasi ve İdari Yapı

Cumhurbaşkanı 5 yıllık bir süre için doğrudan seçilir, Bakanlar Kuruluna başkanlık eder, başbakanı atar, dış ilişkiler ve savunmaya ilişkin en kritik alanda sorumluluğu üstlenir, uluslararası anlaşmaları imzalar ve orduyu yönetir. Başbakan ise gündeme ilişkin diğer konulardaki faaliyetleri yönlendirir.

Fransız Parlamentosu (Assemblée Nationale) Fransa'nın ana yasama organıdır. Milletvekilleri 5 yıllık süre için doğrudan halkoyu ile seçilir. Senatörler ise Parlamento tarafından 9 yıllığına seçilir. Senato seçimleri her 3 yılda bir yapılır ve her seçimde senatonun üçte biri yenilenir. Senatonun yasama gücü sınırlıdır. Senato ile Parlamento arasında anlaşmazlık olması durumunda son söz Parlamentoya aittir. Parlamantonun gündemini belirlenmesinde hükümetin önemli rolü bulunmaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Fransa İstatistik Kurumu (INSEE) verilerine göre 1 Ocak 2024 tarihinde ülkenin (Fransa ana karası ve denizaşırı bölgeleri) nüfusu 68,6 milyon kişidir: 66, 14 milyon kişi Fransa ana karasında yaşarken, 2,4 milyon kişi denizaşırı beş departmanlarda yaşamaktadır. Ülkenin nüfusu 2023 yılında %0,3 artmıştır.

Fransa ana karasında 2023 yılında 640 000 bebek doğmuştur ve bu sayıda bir önceki yıla göre 46 500 düşüş olmuştur. Söz konu yıl 616 000 kişi ölmüş ve bu değer önceki yıla göre 42 400 kişi daha azdır

Aynı yıl doğan ve ölen kişiler arasındaki fark, diğer bir ifade ile ülkede doğal yollarla artan nüfus net 24 000 kişidir. Ülkeye aynı ay yıl gelen göçmen sayısı ise 193 000 kişidir.

Doğum oranı 25 -34 yaş arasında %10 civarındadır. Yıllar itibari ile doğum azalırken, ölüm oranı düşmekte ve ülke nüfusu yaşlanmaktadır.

2023 itibariyle ülkede erkek nüfusu 33,1 milyon (32 milyon ana kara), kadın nüfusu 35,3) milyondur (34 milyon ana kara) .

Fransa dünyada ortalama olarak en uzun yaşam süresine sahip nüfusa sahip ülkeler arasında yer almakta ve her geçen yıl ülkedeki ortalama yaşam süresi artmaktadır. 2023 yılı ortalama yaşam süresi erkekler için 80 kadınlar için 86 yıldır.

2023 yılında ana kara Fransa’da evlenme oranı binde 3,6, doğum oranı binde 9,7 , ölüm oranı binde 9,3, nüfus artış oranı binde 0,04 düzeyinde gerçekleşmiştir.

2024 yılın verilerine göre Fransa (anakara) için nüfusun, % 23’ünü 0-19 yaş grubu (15,2 milyon), %55’ini 20-64 yaş grubu (36.5 milyon), %22’ini 65 yaş ve üstü grup (14,4milyon) oluşturmaktadır.

Detaylı bilgi için:

<https://www.insee.fr/en/outil-interactif/6536053/pyramide.htm#!y=2024&l=en&t=1&c=0>

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/7750004>

Eurostat 2023 yılı verilerin göre ülkedeki göçmen nüfus 5,6 milyon kişidir ve bu değer ülke nüfusunu %8,2sine karşılık gelmektedir. Bunun 1,5 milyonu AB vatandaşıdır ve ülke nüfusunu % 2,üne karşılık gelmektedir.. Kalan 4,1 milyon kişi ise AB dışındaki ülkelerden gelen kişilerden oluşmakta ve ülke nüfusundan % 6 pay almaktadır.

2022 yılı INSEE verilerine göre ise ülkede 7 milyon göçmen yaşamaktadır. Bunlardan 2, 5 milyonu Fransız vatandaşlığı almış kişiler, 4,5 milyonu yabancı ülke vatandaşı olanlar, 0,8 milyonu ise ülkede doğan yabancılardır. [Insee - Tableau de bord de l'économie française - TABLEAU DE BORD DE L'ÉCONOMIE FRANÇAISE.](#)

Yabancı göçmen nüfus içerisinde en büyük paya sahip olanlar gruplar ise Cezayir, Fas, Portekiz Tunus, İtalya, Türkiye ve İspanya doğumludur. 2022 yılı verilerine göre kıtalar itibari ile göçmen nüfusun %48’i Afrika (% 29 ‘i pay Magripten gelenler, % 19 ‘u diğer Afrika ülkelerinden gelenler), %33,0’i Avrupa (% 15,6sı Güney Avrupa ülkelerinden gelenler , %8,7 si diğer AB vatandaşları, diğer Avrupa ülkeleri vatandaşları) , %14’ü Asya, %6’sı Amerika ve Okyanusya, doğumludur.

<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/immigration-by-country>

[https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240327-1#:~:text=In%202022%2C%20there%20was%20an,\)%20and%20Estonia%20\(37\).](https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20240327-1#:~:text=In%202022%2C%20there%20was%20an,)%20and%20Estonia%20(37).)

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics

[Insee - Tableau de bord de l'économie française - TABLEAU DE BORD DE L'ÉCONOMIE FRANÇAISE](#)

https://www.insee.fr/fr/outil-interactif/5367857/tableau/20_DEM/25_ETR

3-16 yaşları arasındaki çocuklar için eğitim zorunlu olmakla birlikte pek çok çocuk 2 yaşından itibaren anaokuluna başlamaktadır. 16 yaşından sonra, gençlerin sadece %50’si liseye devam etmektedir. 2023 yılında 15-64 yaş arasındaki kişilerin %73,9 u aktif çalışma hayatına içinde yer alabilecek nüfusu oluşturmaktadır. Bu grup *çalışanlardan* ve işsizlerden oluşmaktadır. Geriye kalan oran içinde ise

eğitimine devam edenler veya erken emekliliğe ayrılanlardan yer almaktadır. Erkeklerin %76,3'ü kadınların ise %71,2'si aktif çalışma hayatının içinde yer almaktadır. Çalışan nüfus 30,2 kişidir. Çalışanların 24.2 milyonu hizmet (Kamu, ticaret, ulaştırma, finans, emlak, turizm, vd.) sektöründe, 3,4 milyonu sanayi sektöründe, 2 milyonu inşaat sektöründe, 0,6 milyonu tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Ülkedeki işsiz sayısının toplam işgücüne oranı 2024 yılının ilk çeyreğinde %7,5 olmuştur. Bu dönemdeki işsiz sayıyı 2,3 milyon olmuştur.

İnsani gelişmişlik endeksi 2021 verilerine göre dünyada 161 ülke arasında Fransa 28. sıradadır.

Detaylı bilgi için:

Kaynak: <https://data.worldbank.org/indicator/SP.URB.GROW?locations=FR>

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/6687000?sommaire=6686521#titre-bloc-1>

<https://www.insee.fr/fr/statistiques/3633212#tableau-infographie>

Dünya Bankası 2022 yılı verilerine göre Ülkede çalışan nüfusun %3 'u tarım, orman ve balıkçılık sektöründe, % 19'u sanayi sektöründe, %, % 78'i laştırma ve hizmet sektöründe çalışmaktadır.

Detaylı bilgi için: <https://agreste.agriculture.gouv.fr/agreste-web/download/publication/publie/MemSta2021-en/Handbook2021.pdf>

Ülkede uzaktan çalışma oranı salgından bu yana artmaktadır. Çalışanların%33 'ü haftada en az bir gün uzaktan çalışmaktadır.

Dünya Bankası 2022 yılı verilerine göre ülkenin kentleşme oranı %81,5 dir.

Detaylı bilgi için: [Bilan démographique 2023 - Insee Première - 1978https://fr.statista.com/statistiques/473802/part-population-urbaine-france/](https://fr.statista.com/statistiques/473802/part-population-urbaine-france/)

Doğal Kaynaklar ve Çevre

2021 yılı Dünya Bankası verilerine göre Fransa'nın yüzölçümünün 285 538 km² tarım arazisidir. Diğer bir ifade ile ülkenin toplam yüz ölçümünün %52,1'i tarımsal alandır. Ülke topraklarının %31,7 si orman alandır. 2020 verilerine göre, tarım ürünlerinden sağlanan katma değere göre yapılan sırlamada Fransa 42 milyar Amerikan doları gelire dünyada 13. Avrupa'da ise Rusya ve Türkiye'nin ardından 3. sıradaki üreticidir.

<https://www.indexmundi.com/facts/indicators/NV.AGR.TOTL.CD/rankings>

Fransa iklimi ve coğrafi yapısını ile bağlantılı olarak tarım için son derece elverişli koşullara sahiptir. Ülkede ormanlar 16 milyon hektarlık alanı kaplamakta olup, bu alan ülkenin yüzölçümünün yaklaşık %29'una karşılık gelmektedir. Bunun sonucu olarak Fransa önemli bir kereste üreticisidir.

Fransa'da yılda yaklaşık 900 000 ton balık ve diğer su ürünleri üretilmektedir. Bunun %65'i denizlerden elde edilirken kalan %35'i kültür balıkçılığında çok kısıtlı bir miktar da iç sulardan sağlanmaktadır. AB ülkeleri arasında Danimarka, İspanya'nın ardından üçüncü büyük su ürünleri üreticisidir.

19. yüzyılın sonlarından ikinci Dünya Savaşının ertesine kadar madencilik önemli bir sanayi sektörü olmuştur. Özellikle kömür ve demir cevheri kaynakları Fransa'nın zenginleşmesinde önemli rol oynamıştır. Ancak kömür rezervleri oldukça azalmış, 2007 yılında devlete ait kömür işletmeleri

kapatılmıştır. Bu nedenle artık ülkede kömür kullanılmamaktadır. Diğer taraftan bir zamanlar zengin demir yataklarına sahip Loraine bölgesinde rezervler artık bitme noktasına gelmiştir. Bu nedenle Dunkirk yakınındaki ve Fost'da yer alan demir çelik fabrikaları ithal girdi ile çalışmaktadır. Fransa'nın enerji politikası 1970lerdeki petrol krizinin ardından değiştirilmiş enerji bağımlılığını azaltma yönünde politikalar uygulamaya konulmuştur. Bu politikalarla Fransa'nın uzun dönem enerji ihtiyaçlarının güvenli bir şekilde sağlanması hedeflenmiştir. Bu çerçevede Fransız enerji politikası üç temele dayandırılmıştır: -Her türlü enerjinin (elektrik, doğal gaz, akaryakıt, katı yakıt vs.) uzun süreli, garantili ve güvenli bir şekilde temini, enerjinin rekabet edebilir fiyatlarla piyasaya sunularak kamu ve özel sektördeki enerji firmalarının hem iç piyasada hem de uluslararası piyasalarda uyumlu ve rekabet içinde çalışmasının sağlanması, çevreye ve gelecek nesillere duyarlı temiz enerji üretimini sağlayacak modellerin kurulması ve geliştirilmesinin sağlanması.

Fransa petrol bağımlılığını başka enerji kaynakları bularak azaltmak, enerji ithalatını Norveç, İngiltere gibi daha istikrarlı ülkelere yapmak ve yerel enerji üretimini artırmak şeklinde özetlenebilecek uygulamalar sayesinde temin etmekte ve ısıtma amacıyla artık petrol yerine daha çok elektrik (büyük bölümü ülke içi kaynaklardan sağlanmakta) ve doğal gaz (halen büyük bölümü ithalat yoluyla karşılanan) kullanmaktadır.

Nükleer enerji, Fransa'da enerji üretiminde önemli bir rol oynamakta olup Fransa'nın ürettiği elektriğin %70'i nükleer enerji yolu ile elde etmektedir.. Halen ülkede 56 adet nükleer enerji tesis vardır. Enerji üretiminde yenilenebilir enerjinin ve rüzgâr enerjisinin payı %10, klasik termik santrallerin (kömür ve petrol) üretimdeki payı ise %12'dir.

2023 verilerine göre ülkede yenilenebilir enerjinin %27,7 si hidroelektrik enerji , % 21,8 i karadaki rüzgâr enerjisinden, , % 19'u güneş enerjisinden , %2,2 sibiyooenerjiden ve %1,5'i i açık deniz rüzgâr enerjisinden üretilmektedir. <https://www.statista.com/statistics/1264142/renewable-electricity-capacity-france/>

Fransa, enerji firmalarının özelleştirilmesine şiddetle karşı çıkmakta, bu konuda AB Komisyonu birimleriyle karşı karşıya gelmektedir. Enerji güvenliği endişesi ile Fransa, doğal gaz ve elektrik piyasalarının liberalleştirilmesine direnmektedir.

2021 yılında 1 milyar feet³'lük doğalgaz üretimi ile 97 ülke arasında 90. Sırada, 2022 yılında 106 bin varil/gün'lük ham petrol üretimi ile 117 ülke arasında 46. Sırada.

2010-2020 döneminde kişi başına düşen yenilenebilir ülke içi temiz su kaynakları azalmakta olan ülkeler arasında Fransa, %4 azalma ile 84. sırada olup 2020 yılında sahip olduğu kişi başına düşen temiz su miktarı 2,96m³'tür.

Detaylı bilgi için:

-<https://iea.blob.core.windows.net/assets/7b3b4b9d-6db3-4dcf-a0a5-a9993d7dd1d6/France2021.pdf>

-https://data.worldbank.org/indicator/NV.AGR.TOTL.KD?most_recent_value_desc=true

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar- milyar \$)	2798,5	3052,71	3174,1	3283,43	3398,06	3500,28	3612,35	3725,94
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar-%)	2,6	1,1	1,1	1,1	1,3	1,4	1,4	1,3
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar- \$)	42 581	46 305	48 012	49 527	51 113	52 503	54 032	55 576
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	5,9	5,7	2,3	1,6	1,8	1,8	1,8	1,8
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ye Oranı (%)	-1,2	-1	0,1	-0,1	-0,4	-0,4	-0,3	-0,1
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	7,3	7,4	7,4	7,2	7,1	7	6,9	6,9
Nüfus (milyon)	65,72	65,93	66,11	66,3	66,48	66,67	66,86	67,04
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ye Oranı (%)	111,1	109,9	112,3	115,3	117,6	119,8	121,9	124,1

Kaynak: IMF (2024 Ekim)

(*) Tahmin, **Fransa Ana kararı

Fransa'da serbest piyasa ekonomisi hüküm sürmektedir. Fransa, cari fiyatlara göre, 2024 yılı itibarıyla 196 ülke arasında dünyanın 7. büyük ekonomisidir. [ABD 1. (29 trilyon dolar), Türkiye 18. (1 trilyon dolar)] (IMF-2024)

2024 yılında cari fiyatlara göre, 3 trilyon dolar olacağı tahmin edilen GSYİH'nin 2025 yılında 3 trilyon dolar olması beklenmektedir. (IMF-2024) 2024 yılında sabit fiyatlara göre %0,7 oranında artması beklenen GSYİH'nin, 2025 yılında %1,4 oranında artacağı tahmin edilmektedir. (IMF-2024)

. 2024 yılında %1 oranında açık vereceği tahmin edilen cari işlemler dengesinin GSYİH'ye oranının, 2025 yılında da %1 oranında açık vermesi beklenmektedir. (IMF-2024)

Cari fiyatlara göre Fransa, 2024 yılında 47 359 dolarlık kişi başına düşen milli gelir ile dünyada 25. sırada yer almaktadır

2024 yılında %2,4 olan tüketici fiyatlarına göre yıllık ortalama enflasyon oranının 2025 yılında %1,8 olacağı tahmin edilmektedir.

2023 yılı ekonomik serbestlik endeksine göre Fransa, dünyada 176 ülke arasında 57. sıradadır.

Foundation-2024) 2020 verilerine göre iş yapma kolaylığı açısından Fransa, dünyada 190 ülke arasında 33. sıradadır

Küresel rekabetçilik açısından 2019 yılı verilerine göre dünyadaki 141 ülke arasında Fransa 15. sıradadır.

2024 yılında %112 olacağı tahmin edilen devletin genel net borcunun GSYİH'ye oranının 2025 yılında %113 olması beklenmektedir

Dünya Bankası verilerine göre 2023 yılında ülkenin GSYİH'si içinde tarım sektörünün payı %1,9, sanayi sektörün payı %18,7 ve hizmetler sektörünün payı %69,2 olmuştur. (Dünya Bankası-2024)

Fransa ekonomisi sektörler bazında değerlendirildiğinde; imalat sektöründe öncelikle kimya sanayi, otomotiv, havacılık ve silah sanayi güçlüdür. Turizmin ülke ekonomisi için çok önemli yeri bulunmakta olup, UN WTO'nun son verilerine göre uluslararası turistler için dünyanın bir numaralı destinasyonudur.

Fransa ekonomisindeki önde gelen yapısal sorunlar; genç nüfus dahil olmak üzere süre gelen yüksek işsizlik, kamu ve özel sektörün borç yüküdür. Son yıllarda, ülkenin ekonomik büyümesinin yavaşlaması, artan işsizlikle sonuçlanmıştır.

Detaylı bilgi için: <https://www.unwto.org/statistic/basic-tourism-statistics>

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

2023 yılında 634,5 milyar dolarlık (%4 artan) ihracatla dünyada %2,7 pay ile 7. sırada olan ülkenin ihracat yaptığı başlıca ülkeler Almanya, İtalya, Belçika, İspanya, ABD'dir. Ülkenin ihracatında Türkiye %2 pay ile 11 sırada yer almıştır.

Aynı yıl 775 milyar dolarlık (ithalatla dünya ithalatından 3,3 payı bulunmakta ve bir önceki yıla göre ithalatı %5 oranında azalmıştır. Dünya 6. sırada olan ülke, Avrupa ülkeleri arasında 3. sıradaki ithalatçı konumundadır.

2023 yılında ithal ettiği başı çeken ilk 3 ürün grubu; Otomobiller, Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonla ve Ham petroldür. (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)

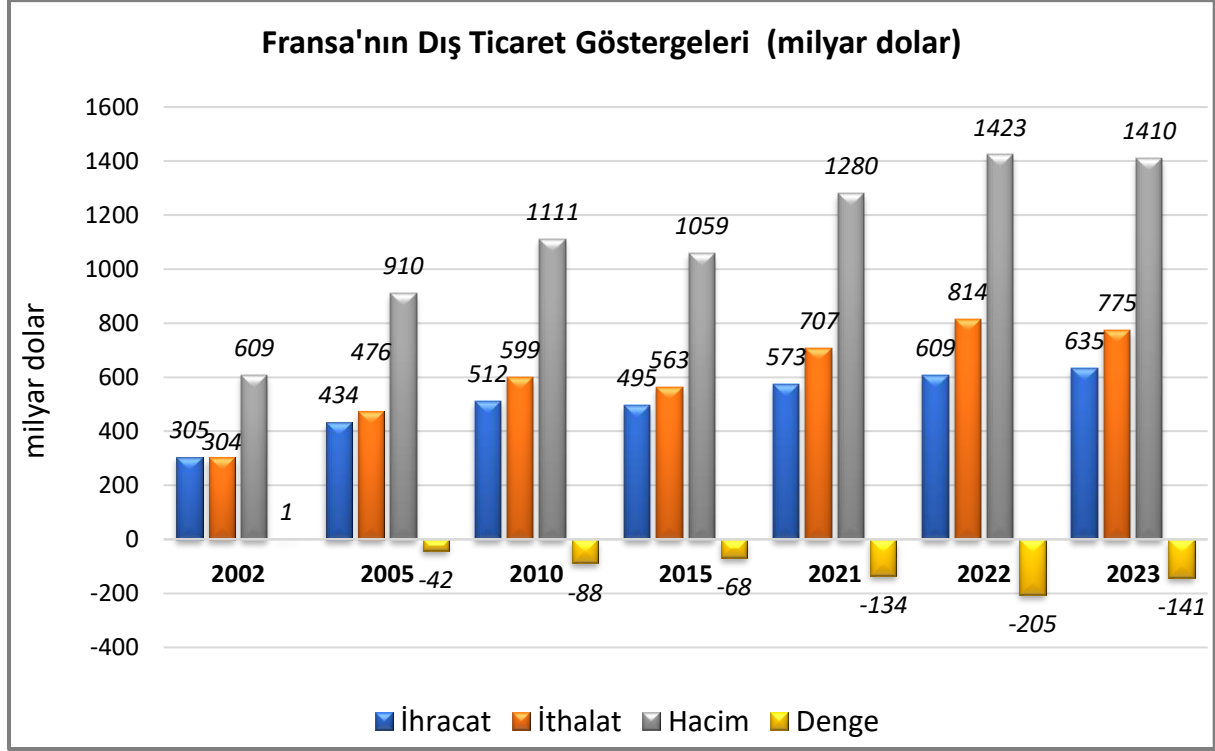
Ülkenin dünyaya ihracatında en önemli ürün grupları makinalar, hava taşıtları, motorlu kara taşıtları, elektrikli makine ve cihazlar, ecza, uçucu yağlar ve kozmetik, plastikler ve mamulleri, alkollü ve alkolsüz içecekler, demir çelik ve mineral yakıtlardır.

Ülkenin dünyadan ithalatında en önemli ürün grupları makinalar, motorlu kara taşıtları, mineral yakıtlar ve yağlar, elektrikli makina ve cihazlar, eczacılık ürünleri, plastikler ve mamulleri, optik fotoğraf ölçü tıbbi alet ve cihazları, organik kimyasallar, demir-çelik ve demir ve çelikten eşyadır.

Ülkenin 2023 yılı ihracatında başı çeken ilk 3 ürün grubu; Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları; Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış) ve Otomobillerdir. Aynı yıl ithalatta başı çeken ilk 3 ürün grubu; Otomobiller, Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonla ve Ham petroldür. (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)

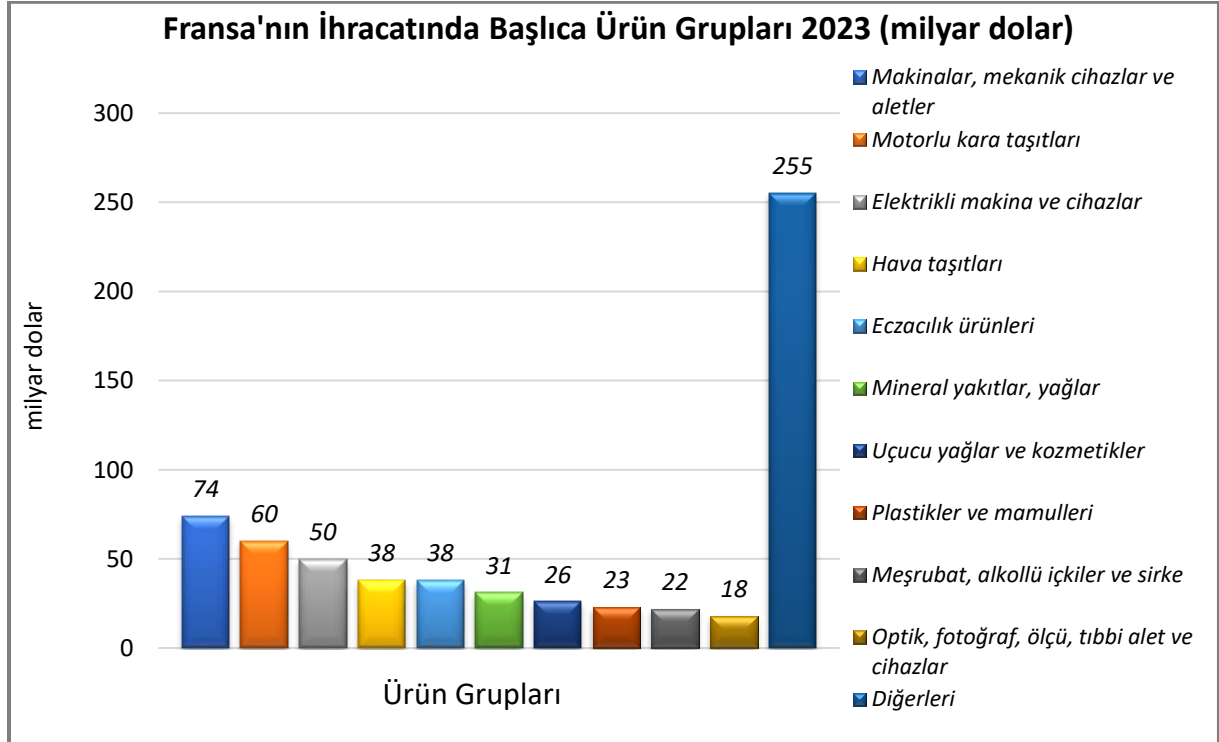
Yüksek teknoloji ihracatı 2021 yılında 98 milyar dolar olan Fransa dünyada 11. sıradadır. (Dünya Bankası-2020)

Fransa'nın Dış Ticareti

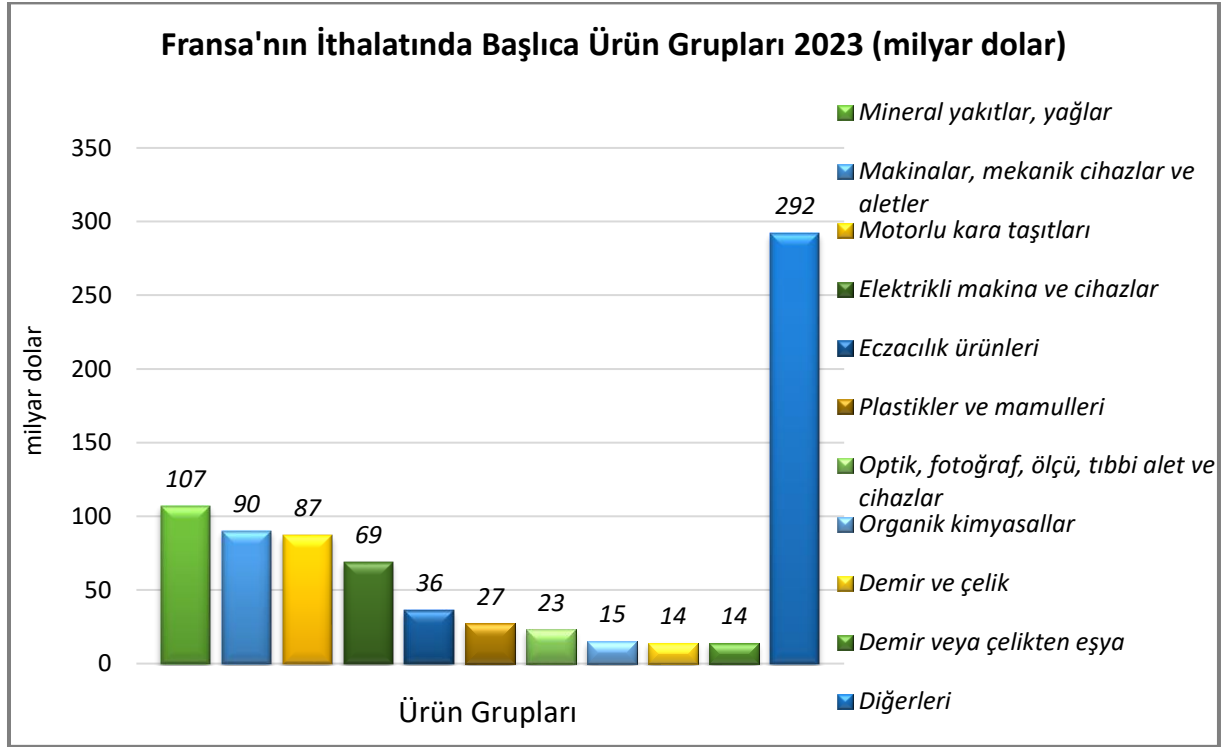

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

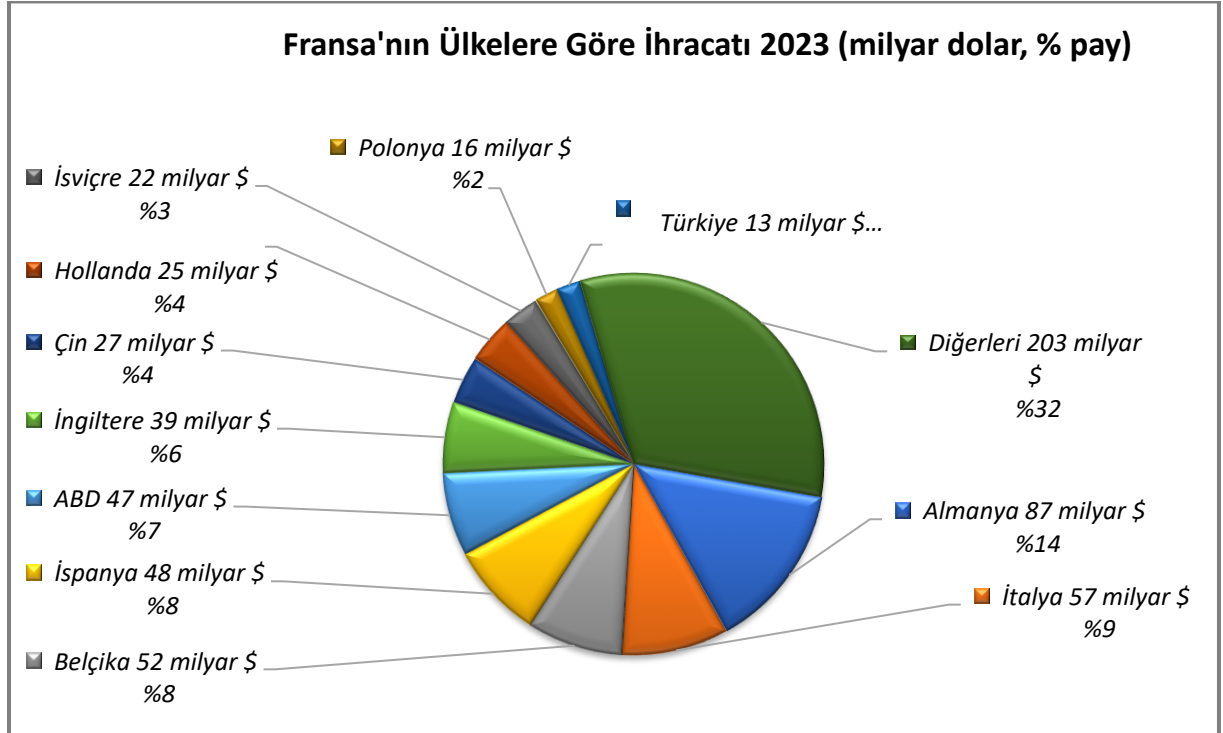
İthalat

Kaynak: Trademap/Fransa-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

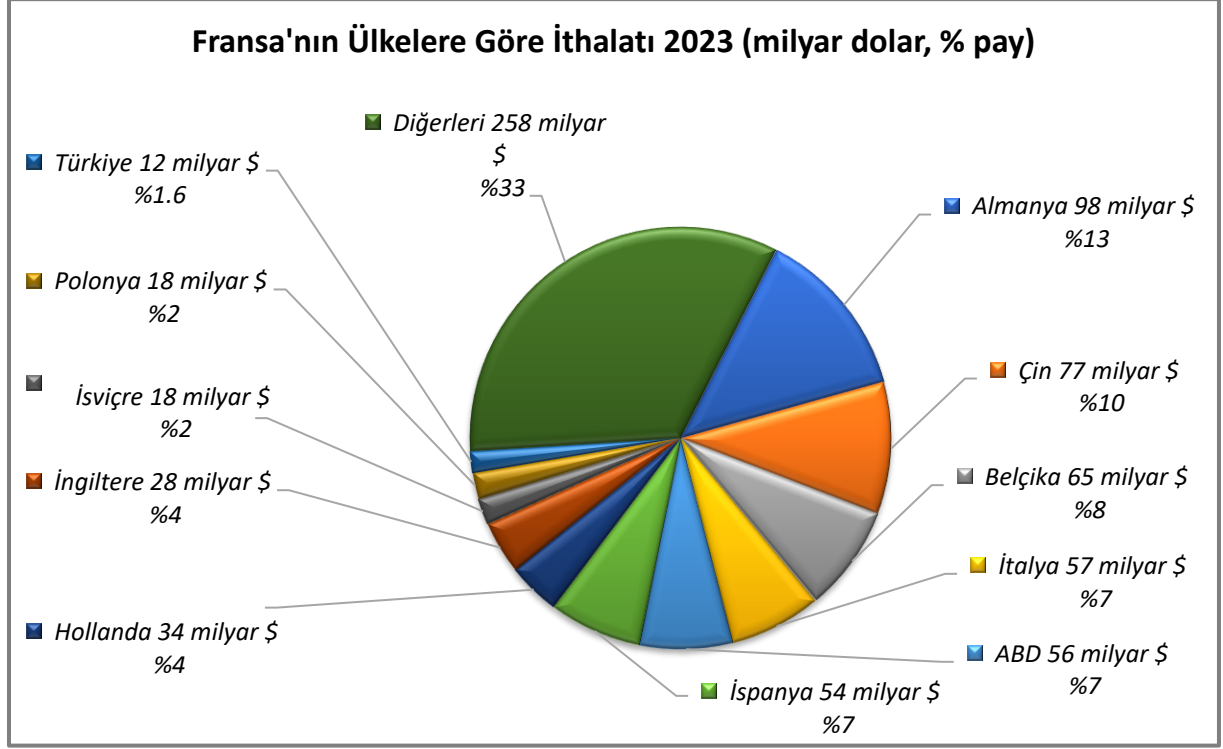
Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

İhracat

Kaynak: Trademap/Fransa-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trade Map/Fransa-direct data [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

EIU tarafından hazırlanan Fransa'nın doğrudan yabancı sermaye görünümü hakkındaki tablo aşağıda yer almaktadır.

	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	105 400	- 3 900	57 640	85 400	94 130	116 500	124 600
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	3,79	-,13	1,80	2,50	2,60	3,10	3,20
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	1 192 400	1 189 000	1 246 000	1 332 000	1 426 000	1 542 000	1 667 000
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	- 118 800	- 41 800	- 90 560	- 104 400	- 111 200	- 117 000	- 132 700
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	1 917 200	1 959 000	2 050 000	2 154 000	2 265 000	2 382 000	2 515 000

Kaynak: EIU, (*) Tahmin

UNCTAD tarafından yayınlanan 2023 Dünya Yatırım Raporu'na göre, Fransa'ya 2021 yılındaki doğrudan yabancı yatırım akışı 31 milyar dolar iken 2022 yılında 36 milyar dolara yükselmiştir. 2022 yılında en çok yatırım alan 10. Ülkedir.

Ülkenin 2022 yılında yurt dışına yaptığı yatırım (outflow) 48 milyar dolardır ve bu değerle dünyada en 12.sırada yer almıştır.

Fransa, 2022 yılında 897 milyar dolarlık toplam yabancı sermaye stoku ile dünyada 13. sırada. AB ülkeleri arasında 5. sıradadır.

2022 yılında Fransa'nın ülke dışına en çok yatırım stoku olan ülkeler arasında; 1 489 milyar dolar değerindeki yatırım stoku ile dünyada 12. sırada AB ülkeleri arasında 4. sıradadır.

Fransa'nın pek çok ülke ile ikili yatırım anlaşması bulunmaktadır. <https://investmentpolicy.unctad.org/international-investment-agreements/countries/72/france>

UNCTAD 2022 Dünya Yatırım Raporu'na göre, Fransa, DYY inceleme mekanizmasına tabi sektörler ve kilit teknolojiler kapsamına, yenilenebilir enerji üretimi ile ilgili teknolojileri dahil etmiştir. Ayrıca Covid 19 salgını ertesine sağlık ve ARGE yatırımları önemsemeye başlanmıştır.

Fransa'yı yatırım için çekici kılan özellikler: Batı Avrupa'nın merkezinde stratejik bir coğrafi konumu, gelişmiş bir üçüncül sanayi (turizm dahil), geniş bir sanayi üssü ve güçlü tarımsal üretim, güçlü bir altyapı ve kaliteli kamu hizmetleri, nitelikli ve üretken işgücü (saatlik üretkenlik açısından 2. sıradaki Avrupa ülkesi) ve dinamik bir demografi, yatırım dostu bir iş

ortamı ve nispeten istikrarlı ve şeffaf bir yasal çerçevedir. Büyük çok uluslu şirketlerden yüksek teknolojiye yeni kurulan gibi farklı özelliklere sahip firmalar ülkede yatırım yapmaktadır.

Fransız ekonomisinde DYY'yi çekme konusundaki zayıf yönleri ise: Dünyadaki en yüksek kurumlar vergisi oranlarından birini uygulaması, yüksek işçilik maliyeti, vergi ve çalışma rejimlerinin ağırlığı, özellikle gençleri ve yaşlı işçileri etkileyen yüksek işsizlik oranıdır (2020'de %8, IMF). Yüksek kamu harcamaları zaten önemli düzeyde olan kamu borcunu beslemekte (2020'de GSYİH'nin%99,2'si, IMF) ile ihracat için faaliyet gösteren firmalar ile KOBİ'lerin ARGE'ye düşük düzeyde yatırım yapmasıdır.

DYY'yi motive etmek için Hükümetin aldığı önlemler: Son yıllarda ülke ekonomisini canlandırmak ve yabancı yatırımcıları çekmek amacıyla birçok reform yapılmıştır. Bunlar:

- Yabancı şirketlerin kurulması için idari formalitelerin sayısı azaltılması,
- 20 milyar EUR tutarında bir vergi kredisi programının oluşturulması (rekabet edebilirlik vergisi kredisi), dayanışma vergisinin kaldırılması ve yenilikçi genç şirketler için araştırma vergisi kredisi ve teşviklerinin oluşturulması,
- Mesleki eğitimi güçlendiren ve işgücü piyasasına daha fazla esneklik katan yeni bir çalışma yasası oluşturma projesi konusunda çalışılması,
- Kurumlar vergisi oranını düşüren vergi önlemlerini içeren 2020 finans bütçesinin düzenlenmesi,
- Ar-Ge için rekabeti kolaylaştırıcı vergi düzenlemelerinin yapılması,
- Start-up'lar ve yeni işletmeler için geçici vergi muafiyet düzenlemeleri,
- Yabancı şirketlere, Fransız şirketleriyle aynı sübvansiyonlara erişim imkânıdır (üretken yatırım için destek, Ar-Ge, mesleki eğitim, istihdam yaratma vb. konularda).

Türkiye'nin 2021 yılı itibarıyla yurtdışındaki 38,8 milyar dolar değerindeki toplam yurtdışı doğrudan yatırım stokunda, Fransa 83 milyon dolar ile 39. sıradadır.

Serbest Bölgeler

Fransa'nın Bordeaux limanında Serbest Ticaret bölgesi ve Guayan' da "Guyan Serbest Ticaret Bölgesi" bulunmaktadır.

Bordo Limanı her yıl 1600'den fazla gemiyi ağırlamakta ve Limanda 100'den fazla şirket, hizmet vermektedir. Liman, yaklaşık 140 hektarlık bir araziye kaplamaktadır. Beş dış limanından biri olan Le Verdon limanı, Serbest Ticaret Bölgesi olarak da hizmet vermektedir. Pauillac, Blaye, Ambes ve ek bir 1.351 hektarlık alana sahip Bassens diğer dış limanlardır.

Verdon 59 hektarlık serbest bölgeye sahiptir. Gümrük ve vergiden muaf bölge statüsüne sahiptir. Gezer vinç, 600 m'den fazla rıhtım, 12.000 m²'lik alana sahip depo, soğutmalı konteynerler ve Bordeaux bölgesine çeşitli yöntemlerle taşıma imkânı mevcuttur. La Verdon limanı konteyner ve kereste kargolarında uzmanlaşmıştır. Pauillac limanında, petrol ve kereste kargolarına hizmet verilmektedir. Blaye limanı tahıllar ve kimyasal ürünlerde uzmanlaşmıştır. Ambes limanına petrol ve kimyasal ürünlerin giriş -çıkışı yapılmaktadır.

Bassens limanına tahıllar, karışık dökme ürünler, konteynerler ve kereste ürünleri gelirken, Bordo limanında ticari yük gemilerinin yanı sıra yolcu gemilerine de hizmet verilmektedir.

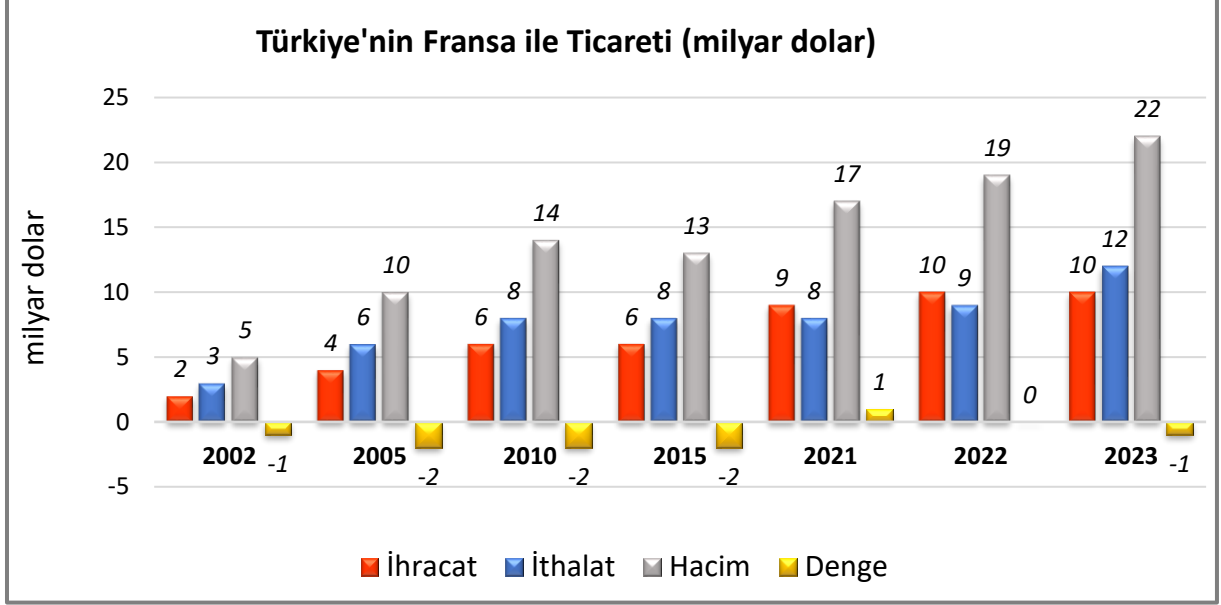
Guyana Serbest Ticaret Bölgesinde de Cayenne 'de dört gümrükleme ofisi (Dégrad des Cannes, Rochambeau, Saint-Laurent-du-Maroni ve Saint-Georges-de-Oyapock) bulunmaktadır. Cayenne de ayrıca bir posta gümrükleme ve denetim merkezi de hizmet vermektedir. Rochambeau, Cayenne, Saint-Laurent-du-Maroni ve Saint-Georges-de-Oyapock kara denetim Birimi, Kourou 'da bir deniz denetim birimi ve Cayenne'de servisler arası bölge irtibat merkezi bulunmaktadır. (Detaylı Bilgi için : https://ec.europa.eu/taxation_customs/free-zones_en)

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

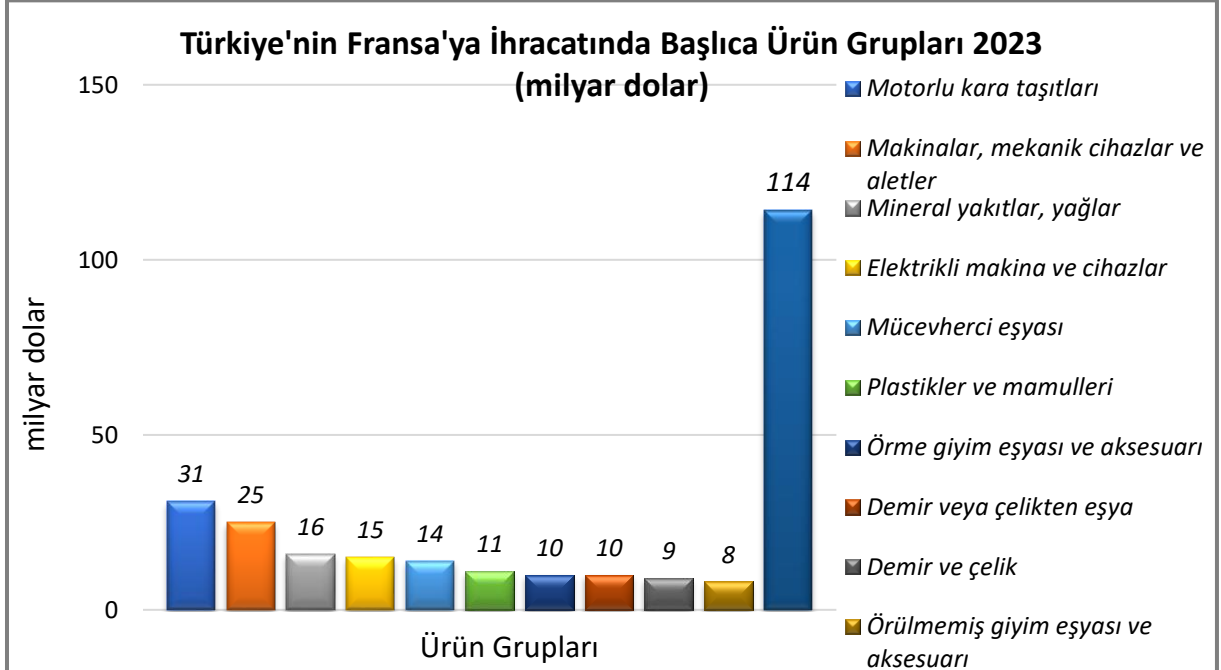
2023 yılında ülkeye ihracatımız 10 milyar dolardır ve bir önceki yıla göre %8 artış olmuştur. Ülkenin toplam ihracatımızdaki payı %4 olup 7. sıradadır. Aynı yıl 2023 yılında ülkeden ithalatımız 12 milyar dolardır ve bir önceki yıla göre %22 artış gerçekleşmiştir.2023 yılında ülkenin toplam ithalatımızdaki payı %3,19 olup 8. sıradadır. 2023 yılında Fransa ile ticarete Türkiye'nin 1 250 milyon dolar dış ticaret açığı verdiği gözlenmektedir.

Türkiye-Fransa Dış Ticareti

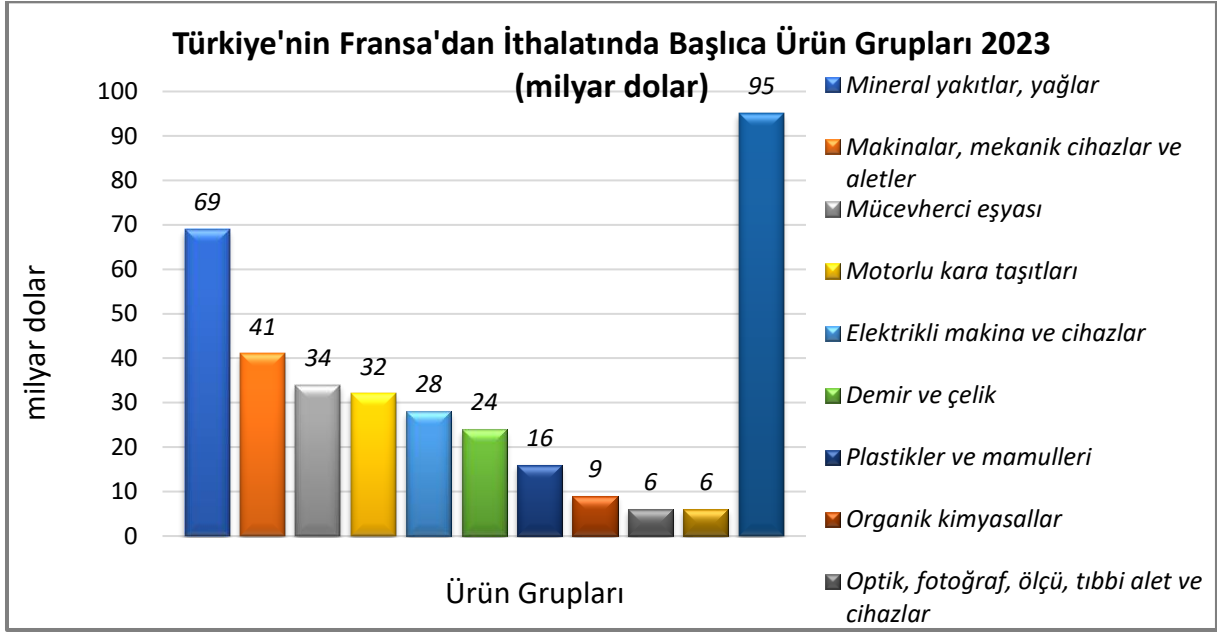
Kaynak: Trade Map/Türkiye-direct data

Türkiye'nin Fransa'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trade Map/Türkiye-direct data [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Fransa'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap/Türkiye-directdata [Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Fransa'nın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			573 097 780	608 571 695	634 524 949	100	4,3
1.	8802	Helikopterler, uçaklar vb; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge-altı araçları	25 512 343	26 545 313	30 392 492	4,8	14,5
2.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	27 101 370	25 830 744	26 848 116	4,2	3,9
3.	8703	Otomobiller	20 803 342	20 761 865	24 650 394	3,9	18,7
4.	8411	Turbo jetler, turbo propellerler ve diğer gaz türbinleri	13 073 296	15 829 924	20 647 752	3,3	30,4
5.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	13 846 361	13 070 382	14 844 909	2,3	13,6
6.	2204	Taze üzüm şarabı (kuvvetlendirilmiş şaraplar dahil) ve üzüm şırası	13 146 484	12 965 065	12 941 581	2	-0,2
7.	4202	Deri ve köseleden sandık, bavul, valiz, evrak çantası, seyahat eşyası, kılıf vb.	10 545 984	11 890 351	12 843 342	2	8
8.	3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar (güneşlenme kremleri ve müst. dahil), manikür ve pedikür müstahzarları	10 787 914	10 719 314	11 989 061	1,9	11,8
9.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	3 264 813	12 306 269	11 418 341	1,8	-7,2
10.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	8 455 397	7 738 652	10 345 112	1,6	33,7
11.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	7 228 077	10 923 936	10 299 984	1,6	-5,7
12.	8542	Elektronik entegre devreler	7 499 221	9 876 057	9 684 701	1,5	-1,9
13.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	10 067 480	10 011 888	9 464 906	1,5	-5,5
14.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	5 852 381	6 778 516	7 602 929	1,2	12,2
15.	2716	Elektrik enerjisi	7 124 459	9 028 341	7 336 616	1,2	-18,7

Kaynak: Trademap/Fransa-direct data

EK-2: Fransa'nın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (%, 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			706 853 607	814 049 723	775 128 724	100	-4,8
1.	8703	Otomobiller	40 564 491	37 451 885	46 340 969	6	23,7
2.	2711	Petrol gazları ve diğer gazlı hidrokarbonlar	21 796 371	63 364 890	40 690 015	5,2	-35,8
3.	2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	19 835 210	34 905 458	31 261 269	4	-10,4
4.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	24 886 013	37 117 163	28 872 640	3,7	-22,2
5.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	16 372 597	17 044 734	19 328 891	2,5	13,4
6.	3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	17 999 092	16 854 742	18 179 812	2,3	7,9
7.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	13 381 872	12 611 126	15 775 960	2	25,1
8.	8411	Turbo jetler, turbo propellerler ve diğer gaz türbinleri	9 805 671	12 083 664	15 018 816	1,9	24,3
9.	8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	14 046 885	13 494 398	13 679 237	1,8	1,4
10.	8471	Otomatik bilgi işlem mak. bunlara ait birimler; manyetik veya optik okuyucular, verileri koda dönüştüren ve işleyen mak.	11 898 230	10 900 667	9 920 289	1,3	-9
11.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	7 282 171	6 625 711	8 089 444	1	22,1
12.	9018	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan alet ve cihazlar	6 182 341	6 001 740	6 508 264	0,8	8,4
13.	8701	Traktörler	4 156 027	4 503 783	5 606 873	0,7	24,5
14.	8544	İzole edilmiş teller, kablolar ve diğer elektrik iletkenler; tek tek kaplanmış liflerden oluşan fiber optik kablolar	4 974 543	5 221 900	5 531 079	0,7	5,9
15.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	5 928 292	5 729 132	5 191 426	0,7	-9,4

Kaynak: Trademap/Fransa-direct data

EK-3: Fransa'nın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (% 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		573 097 780	608 571 695	634 524 949	100	4,3
1.	Almanya	82 874 203	84 763 519	86 773 994	13,7	2,4
2.	İtalya	46 365 563	57 197 132	56 665 627	8,9	-0,9
3.	Belçika	43 962 594	47 950 139	51 588 319	8,1	7,6
4.	İspanya	43 994 207	46 950 661	48 154 842	7,6	2,6
5.	ABD	41 325 680	49 111 536	47 476 284	7,5	-3,3
6.	İngiltere	33 815 041	35 590 626	39 223 200	6,2	10,2
7.	Çin	28 495 370	25 023 854	27 042 988	4,3	8,1
8.	Hollanda	23 481 450	25 567 368	24 550 529	3,9	- 4
9.	İsviçre	20 234 540	21 919 792	22 176 965	3,5	1,2
10.	Polonya	14 185 395	14 563 499	15 573 065	2,5	6,9
11.	Türkiye	8 685 163	9 725 730	12 775 682	2	31,4
12.	Singapur	8 477 841	9 351 100	10 556 560	1,7	12,9
13.	İrlanda	5 336 885	6 903 994	7 870 303	1,2	14
14.	Hindistan	6 967 904	6 260 677	7 634 128	1,2	21,9
15.	Portekiz	6 304 384	6 776 452	7 486 506	1,2	10,5

Kaynak: Trademap/Fransa-direct data

EK-4: Fransa'nın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		706 853 607	814 049 723	775 128 724	100	-4,8
1.	Almanya	96 652 744	97 649 757	97 628 486	12,6	
2.	Çin	76 227 454	82 416 379	77 008 859	9,9	-6,6
3.	Belçika	54 853 988	72 178 893	65 327 408	8,4	-9,5
4.	İtalya	54 674 198	55 715 804	56 626 082	7,3	1,6
5.	ABD	40 289 661	64 655 967	55 930 934	7,2	-13,5
6.	İspanya	49 894 575	55 728 443	54 271 132	7	-2,6
7.	Hollanda	32 978 338	34 199 203	33 790 057	4,4	-1,2
8.	İngiltere	25 705 266	30 373 844	28 199 894	3,6	-7,2
9.	İsviçre	17 612 190	19 022 915	18 480 287	2,4	-2,9
10.	Polonya	16 081 904	16 627 961	17 596 346	2,3	5,8
11.	Türkiye	10 823 411	11 040 766	12 166 247	1,6	10,2
12.	İrlanda	9 818 707	9 920 929	11 264 802	1,5	13,5
13.	G. Kore	6 693 932	7 936 407	10 616 481	1,4	33,8
14.	Japonya	11 146 409	9 847 513	10 559 961	1,4	7,2
15.	Çekya	9 066 216	9 019 660	10 304 949	1,3	14,2

Kaynak: Trademap/Fransa-direct data

Ek-5: Türkiye'nin Fransa'ya İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (İlk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)			9 132 265	9 548 796	10 295 686	100	7,8
1.	8703	Otomobiller	1 753 033	1 513 256	2 149 225	20,9	42
2.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	542 072	523 059	693 560	6,7	32,6
3.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	427 752	503 701	574 288	5,6	14
4.	8702	10 veya daha fazla kişi taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	333 145	309 609	409 658	4	32,3
5.	8701	Traktörler	100 213	140 810	215 079	2,1	52,7
6.	8418	Buzdolapları, dondurucular ve diğer soğutucu ve dondurucu cihazlar ve ısı pompaları	152 417	155 278	171 651	1,7	10,5
7.	2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	109 612	241 601	167 229	1,6	-30,8
8.	6115	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler (varis çorapları dahil) ve patik çoraplar (örme)	141 917	139 272	157 748	1,5	13,3
9.	6109	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme)	152 977	160 064	154 018	1,5	-3,8
10.	8516	Elektrikli su ısıtıcıları, elektro termik cihazlar, ortam ısıtıcıları, saç ve el kurutucuları, ütüler, rezistanslar	152 639	134 075	148 059	1,4	10,4
11.	9403	Diğer mobilyalar ve bunların aksam ve parçaları	131 896	128 701	132 598	1,3	3
12.	6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. eşya (örme)	123 251	140 074	125 728	1,2	-10,2
13.	8415	Klima cihazları (motorlu bir vantilatör ile nem ve ısıyı değiştirmeye mahsus tertibatı olanlar)	85 509	94 331	120 341	1,2	27,6
14.	7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	59 055	94 335	116 407	1,1	23,4
15.	8536	Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	95 611	103 801	111 986	1,1	7,9

Kaynak: Trademap/Türkiye-direct data

Ek-6: Türkiye'nin Fransa'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

Sıra	GTİP	ÜRÜNLER (ilk 15)	2021	2022	2023	Pay (% 2023)	Değişim (%, 2022- 2023)
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)			7 931 527	9 429 822	11 545 487	100	22,4
1.	8703	Otomobiller	431 847	672 256	1 882 497	16,3	180
2.	8802	Helikopterler, uçaklar vb.; uzay araçları (uydular dahil), uzay araçlarını fırlatıcı araçlar ve yörünge- altı araçları	683 315	999 672	920 256	8	-7,9
3.	8701	Traktörler	291 269	329 371	549 462	4,8	66,8
4.	8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	397 809	425 537	451 549	3,9	6,1
5.	8411	Turbo jetler, turbo propellerler ve diğer gaz türbinleri	56 492	178 863	309 154	2,7	72,8
6.	7225	Diğer alaşımli çelikten yassı hadde mamulleri (genişliği 600 mm. veya daha fazla)	259 394	216 058	239 204	2,1	10,7
7.	7204	Dökme demirin, demirin veya çeliğin döküntü ve hurdaları veya bunların eritilmesi ile elde dilmiş külçeler	341 959	332 898	206 829	1,8	-37,9
8.	8704	Eşya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar	69 380	86 799	188 129	1,6	116,7
9.	3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	129 066	118 129	179 277	1,6	51,8
10.	3302	Sanayide ve içecek imalinde hammadde veya koku verici maddeler ve karışımlar	26 383	82 329	174 261	1,5	111,7
11.	3303	Parfümler ve tuvalet suları	93 019	144 350	164 162	1,4	13,7
12.	3304	Güzellik, makyaj ve cilt bakımı için müstahzarlar	76 880	103 354	161 591	1,4	56,3
13.	8537	Elektrik kontrol, dağıtım tabloları, panolar, konsollar, kabinler, diğer mesnetler ve sayısal kontrol cihazları	95 862	92 291	159 837	1,4	73,2
14.	7208	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde ürünleri (genişlik >= 600 mm)	244 061	263 385	140 420	1,2	-46,7
15.	3808	Haşarat öldürücü, dezenfekte edici, zararlıları yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler	98 652	100 484	139 105	1,2	38,4

Kaynak: Trademap/Türkiye-direct data